

Makyavelist Kişilik Göstergesi: İki Boyutlu Makyavelizm Ölçeğinin Psikometrik Değerleri

Machiavellian Personality Indicator: The Psychometric Values Two Dimensional Machiavellianism Scale

Nevin GÜNAYDIN¹, Hakan SARIÇAM²

ÖZ

İki Boyutlu Makyavelizm Ölçeğinin Türkçe uyarlamasının yapıldığı bu çalışmada ölçeğin psikometrik değerlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Ordu ve Sivas illerinde bulunan 428'i beliren yetişkin ve 155'i orta yetişkinlik düzeyindeki toplam 583 yetişkin oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu, İki Boyutlu Makyavelizm Ölçeği, Makyavelist Kişilik Ölçeği ile Narsistik Hayranlık ve Rekabet Ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin psikometrik özellikleri arasında yapı geçerliği, ölçüt geçerliği, güvenirlik ve madde analizleri yer almıştır. Verilerin analizi için AMOS uyumlu lisanslı SPSS 23 paket programından yararlanılmıştır. DFA sonucu uyum iyiliği değerleri CMIN=178,603, sd=50, CMIN/sd=3,57, CFI=.90, GFI=.93; IFI=.91, TLI=.88 ve RMSEA=.076 çıkmıştır. DFA faktör yükleri 1. faktör (Taktikler) için .43 ile .74 arasında, 2. faktör (Düşünceler/görüşler) için .42 ile .66 arasındadır. Makyavelizm Ölçeği ile Narsistik hayranlık ve Rekabet Ölçeği (Büyükleme narsisizm) ve Makyavelist Kişilik Ölçeği arasında pozitif ilişkiler sırasıyla $r=.30$, $.45$ vardır ($p<.01$). Makyavelizm Ölçeğinin iç tutarlık güvenirlik değeri için Cronbach alfa düşünceler/görüşler alt boyutu için $\alpha=.72$, taktikler alt boyutu için $\alpha=.78$ ve ölçeğin bütünü için $\alpha=.75$ olarak bulunmuştur. Makyavelizm Ölçeğinin maddelerine ait düzeltilmiş madde toplam korelasyon değerleri .30 ile .50 arasındadır. Sonuç olarak makyavelist kişilik göstergesi olan İki Boyutlu Makyavelizm Ölçeğinin psikometrik değerleri, alan yazındaki ölçütleri karşılamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kişilik, Makyavelizm, Psikolojik manipülasyon, Narsisizm, Ölçek

ABSTRACT

In this study, in which the Two-Dimensional Machiavellianism Scale was adapted into Turkish, it was aimed to examine the psychometric values of the scale. The study group consisted of 428 emerging adults and 155 middle adulthood adults, totaling 583 adults in Ordu and Sivas cities in Türkiye. The Personal Information Form, Two Dimensional Machiavellianism Scale, the Machiavellian Personality Scale, and the Narcissistic Admiration and Rivalry Questionnaire were used as data collection tools. The psychometric properties of the scale included construct validity, criterion validity, reliability and item analysis. AMOS compatible licensed SPSS 23 package program was used for data analysis. CFA result showed goodness of fit values as CMIN=178.603, df=50, CMIN/df=3.57, CFI=.90, GFI=.93; IFI=.91, TLI=.88, and RMSEA=.076. CFA factor loadings ranged between .43 and .74 for factor 1 (Tactics Subscale) and between .42 and .66 for factor 2 (Views Subscale). The positive correlations between the Machiavellianism Scale and the Narcissistic Admiration and Rivalry Questionnaire (grandiose narcissism) and the Machiavellian Personality Scale are $r=.30$, $.45$, respectively ($p<.01$). For the internal consistency reliability value of the Machiavellianism Scale, Cronbach's alpha value was examined and it was found that $\alpha=.72$ for the views subscale, $\alpha=.78$ for the tactics subscale and $\alpha=.75$ for the whole scale. The corrected item total correlation values of the Machiavellianism Scale items range between .30 and .50. As a result, the psychometric values of the Two-Dimensional Machiavellianism Scale, which is an indicator of Machiavellian personality, meet the criteria in the literature.

Keywords: Personality, Machiavellianism, Psychologic Manipulation, Narcissism, Scale

Önemli Noktalar

Son zamanlarda artan psikolojik manipülasyon veya duygusal manipülasyon içerikli çalışmalar kişiliğin karanlık üçlüsünden biri olan Makyavelist kişiliği tekrar gündeme getirmiş ve bununla ilgili güncel bir ölçme aracı alan yazın için gereklilik olmuştur. Bu çalışmayla Makyavelist kişiliği değerlendiren pratik ve kolay uygulanabilir, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı alan yazına kazandırılmıştır.

Araştırma uygulamaları için Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Araştırma Önerisi Etik Değerlendirme Kurulundan Etik Kurul onayı alınmıştır (24.05.2024 ve 430903 karar sayılı yazı).

¹ Doç. Dr. Nevin GÜNAYDIN, Psikiyatri Hemşireliği, Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, nevin_altintas@yahoo.com.tr, ORCID: 0000-0002-5382-6354

² Prof. Dr., Hakan SARIÇAM, Psikolojik Danışman, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi, hakansaricam@gmail.com, ORCID: 0000-0002-8723-1199

İletişim / Corresponding Author: Hakan SARIÇAM
e-posta/e-mail: hakansaricam@gmail.com

Geliş Tarihi / Received: 29.03.2025
Kabul Tarihi/Accepted: 25.07.2025

GİRİŞ

Kişilik, bireyin kendine özgü duygu, düşünce ve davranış örüntülerinin sürekliliğini ve tutarlılığını ifade eden bir kavramdır.^{1,2} Latince "persona" kelimesinden türetilen kişilik kavramı, bireyin içsel dünyasını ve dış dünyayla olan etkileşimini şekillendiren dinamik bir yapı olarak ele alınmaktadır.^{3,4} Bireylerin kişilik yapılarının bilinmesi, kişiler arası ilişkilerin daha sağlıklı kurulmasına, iş hayatında etkin yönetim süreçlerinin geliştirilmesine ve bireysel farklılıkların anlaşılmasına katkı sağlar.⁵ Kişilik kavramı, psikolojiden sosyolojiye, eğitimden iş yaşamına kadar pek çok alanda önemli bir değişken olarak ele alınmaktadır.

Kişilik, doğuştan gelen genetik özelliklerle şekillendiği gibi, çevresel faktörlerden de büyük ölçüde etkilenmektedir. İkiz çalışmaları, kişiliğin %40-60 oranında genetik yatkınlık taşıdığını gösterirken, sosyal etkileşimler, kültürel değerler ve yaşam deneyimleri kişiliğin şekillenmesinde kritik rol oynar.^{6,7}

Kişilik psikolojisinde en yaygın kullanılan modellerden biri Beş Faktörlü Kişilik Modeli (Big Five Personality Traits) olarak bilinmektedir. Bu model, bireylerin kişilik yapılarını beş temel boyut altında inceler: Nevrotiklik, dışadönüklük, vicdanlılık, uyumluluk ve deneyime açıklık.² Beş Faktörlü Kişilik Modeli, bireylerin olumlu ve uyumlu kişilik özelliklerini açıklamada etkili olsa da, kişiliğin karanlık yönü olarak bilinen bazı olumsuz özellikleri açıklamakta yetersiz kalabilmektedir. Bu doğrultuda son yıllarda, özellikle Karanlık Üçlü (Dark Triad) olarak adlandırılan üç kişilik özelliği öne çıkmaktadır: Narsisizm, Makyavelizm ve Psikopati.⁸⁻¹⁰ Narsisizm, bireyin kendini aşırı beğenmesi, üstün görmesi ve başkalarından özel ilgi beklemesiyle karakterizedir.¹¹ Makyavelizm, bireyin manipülatif, stratejik düşünme eğiliminde olması ve başkalarını kendi çıkarları için kullanma isteğini ifade eder.¹² Psikopati, empati eksikliği, vicdan azlığı ve antisosyal davranışlarla ilişkilidir. Bu kişiler genellikle duygu düzenleme konusunda zorluk yaşar ve dürtüsel hareket ederler.¹³

“Karanlık üçlü”yü oluşturan kişilik özellikleri, “eşik altı (subklinik) kişilik özellikleri” olarak kabul edilir ve Narsisizm (subklinik), Makyavelizm ve psikopatiyi (subklinik) içerir.¹⁴ Subklinik narsisizm ve narsistik kişilik bozukluğunun temel farkı; subklinik narsisizmin, daha düşük düzeyde narsistik eğilim göstermesidir. Ek olarak narsisizmin (subklinik) ölçümünü, kişilerin öz-bildirim yoluyla bir uzman olmadan da değerlendirmesidir.^{15,16} Kişilik bozuklukları ve kişilik özellikleri arasındaki temel olarak fark, kişilik bozukluklarının değişmez olması, daha katı olması, işlevselliği bozması ve kişiye yoğun sıkıntı vermesidir. Psikopati ve narsisizm, kişilik özellikleri olarak bu anlamda eşik altı sayılmaktadır.⁷ Psikopati ve narsisizm, klinik olarak "Narsistik Kişilik Bozukluğu" ve "Antisosyal Kişilik Bozukluğu" olarak sınıflandırılmaktadır ve Amerikan Psikiyatri Birliği (APA) tarafından yayımlanan Mental Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal El Kitabı' (DSM-IV) nda açıklanmıştır.¹⁷ Karanlık üçlü kavramındaki iki kişilik özelliğinden farklı olarak makyavelizm ise temelde, klinik olarak bir kişilik bozukluğundan değil, ünlü politikacı Nicolo Machiavelli'nin isminden gelmektedir.¹⁸ Makyavelizm kavramı, İtalyan düşünür Niccolò Machiavelli'nin (1469-1527) siyaset felsefesi üzerine yazdığı Prens (The Prince) adlı eserine dayanmaktadır. Machiavelli, bu eserinde güç kazanma ve iktidarı koruma süreçlerinde ahlaki kaygılardan bağımsız olarak pragmatik ve stratejik hareket edilmesi gerektiğini savunmuştur. Güçlü bir liderin gerektiğinde aldattıcı, manipülatif ve sert olabileceğini vurgulamış, başarıya ulaşmak için "amaç, araçları meşrulaştırır" düşüncesini ön plana çıkarmıştır.¹⁹

Karanlık kişilik özellikleri, bireyin kişilerarası ilişkilerinde ve iş yaşamında toksik etkilere neden olabilir.¹⁵ Bu üçlü yapının ortak özellikleri; menfaat ve çıkar odaklı olması, bencillik, uyumsuzluk, insan ilişkilerinin yüzeysel, amaç odaklılık, manipülasyona başvurma olarak sıralanabilir.^{10,20}

Zaman içinde Makyavelizm, siyaset felsefesi bağlamından çıkarak kişilik psikolojisi ve örgütsel davranış alanlarında bireylerarası ilişkileri ve karar mekanizmalarını açıklayan bir kişilik özelliği olarak ele alınmaya başlanmıştır. Makyavelist kişilik eğilimi, bireyin kişisel çıkarlarını gerçekleştirmek için manipülatif stratejiler kullanma, başkalarını aldatma ve etik değerleri önemsememe eğilimini ifade etmektedir.¹² Bu bireyler, pragmatik, kuşkucu ve soğukkanlı olup, güç ve statü elde etmek için başkalarının duygularını ve davranışlarını yönlendirmeye meyillidirler.⁸ Makyavelist bireylerin belirgin özellikleri şunlardır: Manipülasyon Eğilimi: Başkalarını kendi çıkarları doğrultusunda yönlendirme ve aldatma becerisine sahiptirler. Düşük Empati: Duygusal farkındalıkları düşük olup, başkalarının hislerine karşı duyarsız olabilirler.¹⁶ Ahlaki Esneklik: Etik ilkeleri ve ahlaki değerleri kişisel kazançları için esnetebilirler. Stratejik Düşünme: Uzun vadeli planlar yaparak, hedeflerine ulaşmada sabırlı ve hesapçı davranabilirler. Makyavelist bireyler, duygularını düzenleme konusunda zorlanabilir ve başkalarının duygularını da dikkate alma eğiliminde olmazlar. Bu nedenle, aldıkları kararların etik boyutundan çok, getireceği pratik sonuçlara odaklanırlar.^{21,22} Makyavelist kişilik özelliği, liderlik, iş hayatı, politik kararlar ve kişilerarası ilişkilerde önemli etkiler yaratmaktadır. İş yaşamında Makyavelist bireyler, güç kazanmak ve kariyerlerinde yükselmek için baskın ve manipülatif stratejiler kullanabilirler. Ancak, uzun vadede güven eksikliği ve kişilerarası sorunlar nedeniyle ilişkilerinde sürdürülebilirlik konusunda zorluk yaşayabilirler.¹⁶

Çalışmada kullanılan bir diğer ölçek narsisizm ile ilgilidir. Narsisizm, klinik psikoloji, kişilik psikolojisi ve örgütsel

davranış gibi birçok alanda ele alınan karmaşık bir kavramdır. Narsistik eğilimler bazı durumlarda liderlik ve başarıya katkıda bulunabilirken, aşırı seviyede olduğunda sosyal ilişkilerde sorunlara, manipülatif davranışlara ve psikolojik rahatsızlıklara yol açabilmektedir. Makyavelizm ise, kişilik psikolojisinde karanlık yönler arasında yer alan, bireyin pragmatik, manipülatif ve stratejik hareket etmesini içeren bir özellik olarak ele alınmaktadır. Karanlık Üçlü (Dark Triad) kapsamında narsisizm ve psikopati ile birlikte incelenmekte ve otoriter liderlik, rekabetçi ortamlar ve güç mücadelelerinde belirgin bir rol oynamaktadır.

Araştırmanın Önemi

Alanyazın incelendiğinde makyavelizm özelliklerini değerlendirmek için Makyavelist Kişilik Ölçeğinin (New Machiavellianism Scale-16 madde) olduğu ve Akın vd. tarafından Türkçeye uyarlandığı görülmektedir. Bu ölçek 16 madde ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır ve bildiri olarak sunulmuştur.²⁴ Ayrıca ölçek maddelerinin psikometrik değerlerinde uyumsuzluklar vardır. Örneğin düzeltilmiş madde toplam korelasyonları .30 sınırından oldukça düşük değerdedir (.17 değeri bulunmaktadır). Monaghan vd tarafından geliştirilen İki Boyutlu Makyavelizm Ölçeğinin ilk boyutunda makyavelist eğilim ikinci boyutunda ise makyavelistlerin taktikleri ile ilgili ifadeler bulunmaktadır.²³ Bu anlamda makyavelizmi daha güncel ve etkin ifadelerle değerlendiren İki Boyutlu Makyavelizm Ölçeğinin Türk kültürüne uyarlanması alanyazını zenginleştirecektir. Bu çalışmanın temel amacı, makyavelist kişilik eğilimini değerlendirmede kullanılan İki Boyutlu Makyavelizm Ölçeğinin Türk toplumunda psikometrik özelliklerini değerlendirmek, geçerlik ve güvenilirliğini yapmaktır.

MATERYAL VE METOT

Araştırma Türü

Bu çalışma, “İki Boyutlu Makyavelizm Ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirliğinin yapıldığı metodolojik türde bir çalışmadır.

Katılımcılar

Araştırmanın katılımcılarını Ordu ve Sivas illerinde bulunan ve değişik fakültelerdeki 428 üniversite öğrencisi (Doğrulamalı faktör analizi için) ve 155 yetişkin birey (Açımlayıcı

faktör analizi için) olmak üzere toplamda 583 kişi oluşturmuştur. Katılımcıların 430'u (%73.8) kadın, 153'ü erkektir. Katılımcıların yaşları 17 ila 55 arasındadır. Katılımcıların 195'i kırsal yerleşim yerinde yaşamaktayken 388'i (%66.6) kentsel yerleşim yerinde yaşamaktadır. Ölçek geliştirme veya uyarlama çalışmalarında madde sayısının 10 katı kadar örneklem büyüklüğüne ihtiyaç vardır.²³ Dolayısıyla örneklem sayısı alanyazındaki ölçütü sağlamaktadır.

Veri Toplama Araçları

İki Boyutlu Makyavelizm Ölçeği: Monaghan vd. tarafından oluşturulan iki boyutlu mkyavelizm ölçeği 12 madde ve 2 alt boyuttan oluşmakta olup, 7'li Likert tipi puanlamaya sahiptir. Ölçeğin uyum iyiliği değerleri $\chi^2(238) = 324.044$, $p < .001$, CFI = .971, SRMR = .048, RMSEA = .034 [.024,.043] olarak bulunmuştur. Ölçeğin DFA faktör yükleri Makyavelist düşünceler alt ölçeği için .50 ila .70 ve Makyavelist taktikler alt ölçeği için .62 ila .75 arasında sıralanmıştır. Ayrıca ölçeğin örtük kararlılığı Makyavelist düşünceler alt ölçeği için .76 ve Makyavelist taktikler alt ölçeği için .73 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin iç tutarlık güvenirlik değerleri 0.74 ve 0.86 bulunmuştur.²⁴

Makyavelist Kişilik Ölçeği (MKÖ): Akın vd. tarafından Türkçe'ye uyarlanan MKÖ 16 madde ve dört boyuta (ahlaksızlık, statü arzusu, kontrol arzusu ve diğerlerine güvenmeme) sahiptir ve 7'li Likert tipi bir ölçme aracıdır.²⁵ Ölçeğin DFA uyum iyiliği değerleri ($\chi^2 = 185.46$, $sd=94$, $RMSEA=.057$, $CFI=.90$, $IFI=.90$, $GFI=.93$, $AGFI=.90$, $SRMR=.054$) olarak tespit edilmiştir. Ölçeğin faktör yükleri .26 ile .75 arasında sıralanmaktadır. Ölçeğin Cronbach alfa güvenirlik katsayısı ise $\alpha=.78$ olarak bulunmuştur. Ölçeğin düzeltilmiş madde toplam korelasyonları .17 ile .54 arasında değiştiği belirlenmiştir. Bu çalışmada ölçeğin Cronbach alfa güvenirlik katsayısı ölçeğin bütünü için $\alpha=.85$ olarak bulunmuştur.

Narsistik Hayranlık ve Rekabet Ölçeği (NHRÖ): Demirci ve Ekşi tarafından Türkçeye uyarlanan NHRÖ 6 madde ve 2 alt boyuta sahiptir. Ölçeğin puanlaması 6'lı derecelendirmeye yapılmaktadır. Ölçeğin

uyum iyiliği değerleri [$\chi^2_{(420)} = 6,95$, $p > .05$; CFI=1.00; NFI=.99; NNFI=1.00; SRMR=.018; RMSEA=.00 (.00-.052)] ile kabul edilebilir düzeydedir. Ölçeğin faktör yükleri .54 ile .74 arasında değişmektedir. NHRÖ'ye ait iç tutarlık katsayısı hayranlık için $\alpha=.75$ ve rekabet için $\alpha=.62$ olarak bulunmuştur. NHRÖ'nün düzeltilmiş madde toplam korelasyonları .39 ile .61 arasında değiştiği belirlenmiştir.²⁶ Bu çalışmada ölçeğin Cronbach alfa güvenirlik katsayısı ölçeğin bütünü için $\alpha=.62$ olarak bulunmuştur.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırma uygulamaları için Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Araştırma Önerisi Etik Değerlendirme Kurulundan Etik Kurul onayı alınmıştır (24.05.2024 ve 430903 karar sayılı yazı).

Çalışmayı kabul eden genç yetişkin ve yetişkin bireylere; çalışmanın amacı, bilgilerin gizli tutulacağı ve bu araştırma için kullanılacağı bilgileri verilmiş olup, onamları Google form üzerinden alınmıştır. Tüm aşamalarda etik ilkelere sadık kalmaya gayret gösterilmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Kişisel Bilgi Formu, İki Boyutlu Makyavelizm Ölçeği, Makyavelist Kişilik Ölçeği ile Narsistik Hayranlık ve Rekabet Ölçeği bir araya getirilerek Google Form aracılığıyla çevrim içi bir uygulama formu oluşturulmuştur. Katılımcılardan elde edilen veriler Excel formatında toplanmış ve ardından AMOS uyumlu lisanslı SPSS 23 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin normal dağılımı sağlandıktan sonra yapı geçerliği için AFA, DFA; ölçüt geçerliliği için Pearson korelasyon analizi; güvenirlik için Cronbach alfa ve madde analiz testleri kullanılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliliğine geçmeden önce Kaiser-Meyer-Olkin testi yapılmıştır. KMO testi, verinin faktör analizine uygunluğunu, küresellik testi ise, ki-kare istatistik değerini vermekte; $p<0.05$ 'ten küçük anlamlılık düzeyindeki faktörleri belirlemektedir. Barlett küresellik testi anlamlılık değerinin $p>0.05$ 'ten büyük ise istenilen varyans düzeyine ulaşılmadığını ve bu nedenle ölçeğin faktör analizinin

yapılamayacağını göstermektedir.²⁷ Yapı geçerliği için ilk olarak Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) yapılmıştır. AFA sağlık bilimlerinde ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmalarında sıkça kullanılan istatistiksel bir yöntemdir. Bu analiz, ölçme araçlarının yapı

geçerliliğini değerlendirmek ve maddelerin faktör yapısını belirlemek amacıyla uygulanır.²⁸ Önem düzeyi olarak $p < .01$ ölçüt alınmıştır.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Yapı Geçerliği

Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA)

Çalışmada yetişkinlerden elde edilen 155 verinin, dolayısıyla örneklemin faktör analizine uygunluğu tespit etmek için öncelikle Barlett Küresellik Testi ve KMO değerleri incelenmiştir. KMO örneklem uygunluk katsayısı .705; Barlett Küresellik test değeri ise $\chi^2=781,567$ ($sd=66$, $p=.00$) olarak bulunmuştur. Daha sonra Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) sekmesine geçilmiştir. Bu kısımda öncelikle faktörler serbest bırakılmış ve Temel Bileşenler Analizi tercih edilmiştir. Ölçeğin orijinal yapısı elde edilemediğinden faktörler 2 ile sınırlandırılmış ve Varimaks rotasyonu yapılmıştır, sonuçlar Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Makyavelizm Ölçeğinin AFA Sonucu

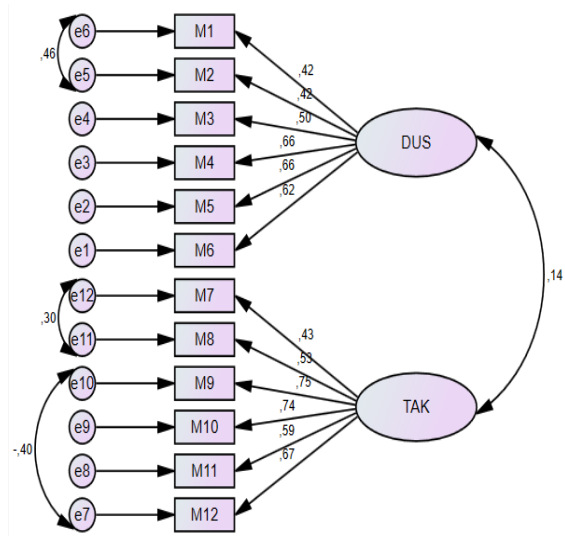
Madde No	Faktör 1	Faktör 2
M1		.75
M2		.79
M3		.67
M4		.55
M5		.75
M6		.61
M7	.68	
M8	.63	
M9	.70	
M10	.79	
M11	.82	
M12	.78	
Toplam varyans	%27.58	%24.17

Tablo 1’de görüldüğü üzere 1. faktöre (Makyavelist Taktikler) ait faktör yükleri .63 ile .82 arasında, 2. faktöre (Makyavelist Düşünceler/görüşler) ait faktör yükleri .55 ile .79 arasındadır. Orijinali ile uyumlu bu iki

faktörlü bu yapı toplam varyansın %51,75’ini açıklamaktadır. Ayrıca AFA grubunda Cronbach alfa düşünceler/ görüşler alt boyutu için $\alpha=.78$, taktikler alt boyutu için $\alpha=.83$ ve ölçeğin bütünü için $\alpha=.74$ olarak bulunmuştur.

Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)

AFA sonucu elde edilen modelin doğrulanması için 428 üniversite öğrencisinden elde edilen veriler ile doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. Yapılan ilk DFA’da uyum iyiliği değerleri CMIN=327.931, $sd=53$, CMIN/ $sd=6.187$, CFI=.80, GFI=.87; IFI=.80, TLI=.75 ve RMSEA= .11 çıkmıştır. Uyum iyiliği değerleri kötü olduğu için uç değerler atılmış ve modifikasyon yapılmasına karar verilmiştir. Yapılan 3 modifikasyon sonucu uyum iyiliği değerleri CMIN=178.603, $sd=50$, CMIN/ $sd=3.57$, CFI=.90, GFI=.93; IFI=.91, TLI=.88 ve RMSEA= .076 çıkmıştır. Üç modifikasyonlu yol diyagramına ilişkin değerler Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1. Makyavelizm Ölçeğinin Yol Diyagramı

Şekil 1’den anlaşılacağı üzere DFA faktör yükleri 1. faktör (Taktikler) için .43 ile .75

arasında, 2. faktör (Düşünceler/görüşler) için .42 ile .66 arasındadır.

Ölçüt Bağıntılı Geçerlik

Makyavelizm Ölçeğinin ölçüt bağıntılı geçerlik çalışması eş zamanlı ölçek uygulanarak tespit edilmiştir. Toplam puan ortalamaları üzerinden yapılan Pearson momentler çarpımı korelasyon analizi sonuçları Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi Sonuçları

Değişken	1. M	2.NHR	3. MK
1.Makyavelizm	-	.30**	.45**
2. Narsistik hayranlık ve Rekabet		-	.59**
3.Makyavelist Kişilik			-
Ortalama	40.62	20.71	59.60
SD	10.40	5.51	15.90

**p<.01

Tablo 2’den anlaşıldığı üzere Makyavelizm Ölçeği ile Narsistik hayranlık ve Rekabet Ölçeği (Büyüklenmeci narsisizm) arasında $r=.30$ ($p<.01$) pozitif ilişki ve Makyavelizm Ölçeği ile Makyavelist Kişilik Ölçeği arasında pozitif ilişki $r=.45$ ($p<.01$) saptanmıştır.

Güvenirlilik

Makyavelizm Ölçeğinin iç tutarlık güvenirlik değeri için Cronbach alfa ve McDonalds Omega değerine bakılmış olup Makyavelist düşünceler/görüşler alt ölçeği için $\alpha=.72$; $\omega=.72$, Makyavelist taktikler alt ölçeği için $\alpha=.78$; $\omega=.77$ ve ölçeğin bütünü için $\alpha=.75$; $\omega=.71$ bulunmuştur. Ölçeğin madde analizi sonucunda oluşan madde toplam korelasyonlarına ilişkin değerler Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3. Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyon Değerleri

Madde no	Düzeltilmiş madde toplam korelasyon değerleri	Madde no	Düzeltilmiş madde toplam korelasyon değerleri
M1	.39	M7	.39
M2	.35	M8	.43

Tablo 3 (Devamı)

Madde no	Düzeltilmiş madde toplam korelasyon değerleri	Madde no	Düzeltilmiş madde toplam korelasyon değerleri
M3	.34	M9	.43
M4	.36	M10	.50
M5	.30	M11	.37
M6	.32	M12	.38

Tablo 3’ten anlaşılaçağı üzere Makyavelizm Ölçeğinin maddelerine ait düzeltilmiş madde toplam korelasyon değerleri .30 ile .50 arasında sıralanmaktadır.

Bu çalışmada İki Boyutlu Makyavelizm Ölçeğinin Türk kültüründe psikometrik değerleri incelenmiştir. Ölçeğin öncelikle yapı geçerliğinde AFA ve DFA sonuçlarına bakılmıştır. Açıklanan varyans oranı bir faktör analizinde (özellikle AFA ve DFA) değişkenlerin toplam varyansının ne kadarının faktörler tarafından açıklandığını gösteren önemli bir ölçüttür.^{28,43} Faktör analizi sonucunda elde edilen toplam varyansın en az %40-%60’ının açıklanması beklenir. Sosyal bilimler gibi daha karmaşık değişken yapısına sahip alanlarda, açıklanan toplam varyansın %40-%60 arasında olması kabul edilebilir. Doğa bilimleri veya mühendislik gibi daha kesin değişkenlerin olduğu alanlarda, açıklanan varyansın %70 ve üzeri olması beklenebilir.²⁹ Çalışmadaki yapının toplam varyansın %51,75’ini açıklaması bu ölçütün elde edildiğini göstermiştir.

Yapı geçerliği için yapılan diğer bir istatistiki değerlendirme DFA’dır. DFA istatistiklerini değerlendirmede uyum iyiliği değerlerine bakılmaktadır. Kabul edilebilir uyum iyiliği değerlerinde ölçütler arasında CMIN/sd’nin 5’ten küçük olması, RMSEA’nın .08’den küçük olması, CFI, GFI, IFI ve TLI değerlerinin .90 ve üzeri olması gerekmektedir.³⁰⁻³² TLI değeri hariç diğer değerler iki boyutlu modelin kabul edilebilir uyum iyiliğini göstermektedir.

Ölçüt geçerliliğinde ölçmeyi amaçladığı özelliği, kullanılan ölçüm aracının ne kadar iyi düzeyde kestirdiği sorusuna cevap aranır. İleriye dönük tahmin yapma amacı ile kullanılır.³³ Bu araştırmada ölçüt geçerliliği;

eş zaman geçerliliği ile değerlendirilmiş, karşılaştırmada, “Makyavelist Kişilik Ölçeği” ile “Narsistik Hayranlık ve Rekabet Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçüt geçerliği (criterion validity), bir ölçeğin ölçmeyi amaçladığı kavramı ne kadar iyi ölçtüğünü değerlendirmek için kullanılır. Ölçüt geçerliğinin bir boyutu olan diğer ölçeklerle ilişkiler, yeni geliştirilen veya kullanılan bir ölçeğin, benzer veya ilgili kavramları ölçen diğer ölçeklerle olan ilişkisini ifade eder. Bu, genellikle eş zamanlı (concurrent validity) ve yordayıcı (predictive validity) olmak üzere iki şekilde değerlendirilir.³⁴⁻³⁶

İç tutarlılık, bir ölçeğin güvenilirliğini yansıtan ölçütlerden biridir. İç tutarlılığı değerlendirmek üzere, likert tipi ölçeklerde en çok "Cronbach Alfa katsayısı" tercih edile gelmiştir. Bu katsayı, ölçek içinde bulunan maddelerin homojenliğinin ve iç tutarlığının, bir ölçüsüdür.³⁷ Bir ölçekteki maddelerin iç tutarlılığını değerlendirmek için kullanılan diğer bir değer ise McDonald Omega değeri olup, gerek Cronbach Alfa gerekse McDonald Omega değerinin .70'in üzerinde çıkması, ölçeğin iyi bir iç tutarlılığa sahip olduğunu yansıtır. Ölçüm aracının güvenilir olduğunu ve elde edilen sonuçların tekrar edilebilir olduğunu gösterir.³⁸ İç tutarlılık ölçüsü olarak Cronbach alfa alternatifi olan McDonald's

Omega, bazı durumlarda daha doğru sonuçlar verebilmektedir. Omega değerinin de .70 ve üzeri olması, ölçekteki maddelerin birbirleriyle yüksek bir ilişkiye sahip olduğunu gösterir.³⁹ Cronbach Alfa katsayısı ne kadar yüksek ise (1'e yakınsa), bu ölçekte bulunan maddelerin o ölçüde birbiri ile tutarlı ve aynı özelliği yordayan maddelerden oluştuğu belirtilmektedir.⁴⁰⁻⁴² Araştırmalarda kullanılabilecek ölçme araçları için öngörülen güvenilirlik düzeyinin .70 olduğu dikkate alınırsa, ölçeğin güvenilirlik düzeyinin yeterli olduğu söylenebilir. Bu çalışmadaki İki Boyutlu Makyavelizm Ölçeğinin hem Cronbach Alfa hem de McDonald Omega değerleri alanyazındaki iç tutarlık ölçütünü karşılamaktadır.

Düzeltilmiş madde toplam korelasyonları, genel başarı ile bir ölçeğin madde başarılarının ne kadar ilişkili olduğunun bir ölçütüdür. Bu değerlerin .40'ın üzerinde çıkması, genellikle o maddenin ölçeğin genel yapısıyla iyi bir şekilde ilişkili olduğunu ve bu değerler genel olarak kabul edilebilir bir düzeyde olduğunu^{38,44,45}, .30 ve üzerinde olması kabul edilebilir ilişkileri göstermektedir.²⁷ Dolayısıyla bu çalışmadaki düzeltilmiş madde toplam korelasyonları kabul edilebilirlik için sınır ölçütü sağlamaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak İki Boyutlu Makyavelizm Ölçeğinin psikometrik değerlerine ve alanyazındaki kabul edilebilir veya sınır ölçütlere dayanarak ölçeğin Makyavelist kişiliğin bir göstergesi olarak geçerlik ve güvenilir bir şekilde kullanılabileceği söylenebilir. Ölçeğin ayırt ediciliği ve farklı kişilik özelliklerini değerlendiren ölçüm araçlarıyla ölçüt geçerliği yeni çalışmalarda yapılabilir. Ayrıca ölçeğin genellebilirliğini arttırmak için farklı örneklem gruplarında uygulanması önerilmektedir.

Bu çalışmanın güçlü yanlarından biri ölçme aracıyla ilgili elde edilen tüm psikometrik değerler alanyazında ilgili ölçütleri karşılamakta dolayısıyla önceki

ölçeklere nazaran makyavelistliği değerlendiren daha geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olmasıdır. Bir diğeri ise, ölçeğin güncel çalışmaların ihtiyacını karşılayacak az maddeli ve 2 boyutlu pratik bir ölçme aracıdır. Sınırlı yanları ise, verilerin çevrimiçi toplanılması nedeniyle öğrencilerin gerçekçi bir şekilde doldurup doldurmadığının kontrol edilmemesidir. Bir diğer sınırlılık ise karanlık üçlünün bir basamağı olan makyavelistliğin değerlendirildiği bir çalışmada kişilik bozukluklarını değerlendiren bir ölçme aracı kullanılmamasıdır.

Çıkar Çatışmaları

Yazarlar bu makalenin yayınlanmasıyla ilgili herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan ederler.

Yazarların katkıları.

NG; araştırma, kavramsallaştırma, veri toplama, yazma – inceleme.

HS; Biçimsel analiz, metodoloji, istatistik, düzenleme, denetim, proje yönetimi. **Tüm yazarlar makalenin yayınlanmış versiyonunu okumuş ve kabul etmiştir.**

KAYNAKLAR

1. Baymur FB. Genel psikoloji. 26th ed. İstanbul: İnkılap Kitabevi; 2017.
2. McCrae RR, Costa PT. A five-factor theory of personality. In: Pervin LA, John OP, editors. Handbook of personality: Theory and research. 2nd ed. New York: Guilford Press; 1999. p. 139-53.
3. Kernberg OF, Caligor E. A psychoanalytic theory of personality disorders. In: Clarkin JF, Lenzenweger MF, editors. Major theories of personality disorders. 2nd ed. New York: Guilford Press; 2005. p. 114-56.
4. Posner MI, Rothbart MK, Sheese BE, Tang Y. The anterior cingulate gyrus and the mechanism of self-regulation. Cogn Affect Behav Neurosci. 2007;7(4):391-5. doi: 10.3758/CABN.7.4.391.
5. Şimşek Ş, Çelik A, Akgemci T, Diken A. Örgütsel davranış. Ankara: Gazi Kitabevi; 2019.
6. Bouchard TJ, McGue M. Genetic and environmental influences on human psychological differences. J Neurobiol. 2003;54(1):4-45. doi: 10.1002/neu.10160.
7. Roberts BW, Wood D, Caspi A. The development of personality traits in adulthood. In: John OP, Robins RW, Pervin LA, editors. Handbook of personality: Theory and research. 3rd ed. New York: Guilford Press; 2008. p. 375-98.
8. Furnham A, Richards SC, Paulhus DL. The dark triad of personality: A 10-year review. Soc Pers Psychol Compass. 2013;7(3):199-216. doi: 10.1111/spc3.12018.
9. Harms PD, Spain MS. Beyond the bright side: Dark personality at work. Appl Psychol Int Rev. 2015;64:15-24. doi: 10.1111/apps.12042.
10. Paulhus DL, Williams KM. The Dark Triad of personality: Narcissism, Machiavellianism and psychopathy. J Res Pers. 2002;36(6):556-63. doi: 10.1016/S0092-6566(02)00505-6.
11. Raskin RN, Hall CS. A narcissistic personality inventory. Psychol Rep. 1979;45(2):590. doi: 10.2466/pr0.1979.45.2.59.
12. Christie R, Geis FL. Studies in Machiavellianism. New York: Academic Press; 1970.
13. Hare RD. Without conscience: The disturbing world of the psychopaths among us. New York: Guilford Press; 2003.
14. Aghababaei N, Błachnio A. Well-being and the dark triad. Pers Individ Dif. 2015;86:365-8. doi: 10.1016/j.paid.2015.06.043.
15. Jonason PK, Webster GD. The Dirty Dozen: A concise measure of the Dark Triad. Psychol Assess. 2010;22(2):420-32. doi: 10.1037/a0019265.
16. Jones DN, Paulhus DL. Introducing the Short Dark Triad (SD3): A brief measure of dark personality traits. Assess. 2014;21(1):28-41. doi: 10.1177/1073191113514105.
17. American Psychiatric Association (APA). Diagnostic and statistical manual of mental disorders. 5th ed. Washington, DC: APA; 2013.
18. Sedikides C, Gregg AP. Self-enhancement: Food for thought. Pers Psychol Sci. 2008;3(2):102-16. doi: 10.1111/j.1745-6916.2008.00068.x.
19. Machiavelli N. The prince. Black RJ, translator. London: Penguin Classics; 2017.
20. Campbell WK, Miller JD. The handbook of narcissism and narcissistic personality disorder: Theoretical approaches, empirical findings, and treatments. Hoboken (NJ): John Wiley & Sons; 2011.
21. Muris P, Merckelbach H, Otgaar H, Meijer E. The malevolent side of human nature: A meta-analysis and critical review of the literature on the dark triad (narcissism, Machiavellianism, and psychopathy). Pers Psychol Sci. 2017;12(2):183-204. doi: 10.1177/1745691616666070.
22. Zeigler-Hill V, Vonk J. Dark personality features and emotion dysregulation. J Soc Clin Psychol. 2015;34(8):692-704.
23. Comrey AL, Lee HB. (1992). *A first course in factor analysis* (2nd ed.). Lawrence Erlbaum Associates; 1992.
24. Monaghan C, Bizumic B, Williams T, Sellbom M. Two-dimensional Machiavellianism: Conceptualization, theory, and measurement of the views and tactics dimensions. Psychol Assess. 2020;32(3):277-93. doi: 10.1037/pas0000784.
25. Akın A, Sarıçam H, Akın Ü, Özbay A, Adam Karduz F, Yıldız B. Makavelizm Ölçeğinin Türkçe Formunun geçerlik ve güvenilirliği [Abstract]. III. Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi Sempozyumu (USBES III) Oral presentation. Gazi Üniversitesi, Ankara; 2014. doi: 10.13140/RG.2.2.21428.14725.
26. Demirci İ, Ekşi F. Büyükleme narsizminin iki farklı yüzü: Narsistik hayranlık ve rekabetin mutlulukla ilişkisi. Marmara Univ Atatürk Educ Fac J Educ Sci. 2017;46:37-58. Available from: <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/337694>.
27. Büyüköztürk Ş. Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı. 15th ed. Ankara: Pegem; 2011.
28. Uyumaz G, Dirlik EM, Çokluk Ö. Açıklayıcı faktör analizinde tekrar edilebilirlik: Kavram ve uygulama. Abant İzzet Baysal Univ J Fac Educ. 2016;16(2):659-75. doi: 10.17240/aibuefd.2016.16.2-5000194947.
29. Hair JF, Anderson RE, Babin BJ, Black WC. Multivariate data analysis: A global perspective. 7th ed. Upper Saddle River (NJ): Pearson Prentice Hall; 2010.
30. Browne MW, Cudeck R. Alternative ways of assessing model fit. Sociol Methods Res. 1992;21(2):230-58. doi: 10.1177/0049124192021002005.

31. Sarıçam H. Üstün yetenekli çocukların psikolojik, sosyal ve duygusal özellikler açısından incelenmesi. [dissertation]. Edirne: Trakya Üniversitesi; 2024.

32. Sarıçam H, Günaydın N. Üniversite öğrencileri için dijital stres ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. Yükseköğretim Dergisi. 2024;14(3):11-24. doi: 10.53478/yuksekogretim.1381953.

33. Şencan H. Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlilik. 1st ed. Ankara: Seçkin Yayınevi; 2005. p. 384-6.

34. American Educational Research Association (AERA), American Psychological Association (APA), National Council on Measurement in Education (NCME). Standards for educational and psychological testing. Washington, DC: AERA; 2014.

35. Cronbach LJ, Meehl PE. Construct validity in psychological tests. Psychol Bull. 1955;52(4):281-302. doi: 10.1037/h0040957.

36. Messick S. Validity of psychological assessment: Validation of inferences from persons' responses and performances as scientific inquiry into score meaning. Am Psychol. 1995;50(9):741-49. doi: 10.1037/0003-066X.50.9.741.

37. Bahar Z, Beşer A, Gördes N, Ersin F, Kıssal A. Sağlıklı yaşam biçimi davranışları ölçeği II'nin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. C.Ü. Hemşirelik Yüksekokulu Derg. 2008;12(1):1-13.

38. Nunnally JC, Bernstein IH. Psychometric theory. 3rd ed. New York: McGraw-Hill; 1994.

39. Dunn TJ, Baguley T, Brunsden V. From alpha to omega: A practical solution to the pervasive problem of internal consistency estimation. Br J Psychol. 2014;105(3):399-412. doi: 10.1111/bjop.12046.

40. Gözüm S, Aksayan S. Kültürlerarası ölçek uyarlaması için rehber II: Psikometrik özellikler ve kültürlerarası karşılaştırma. Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Derg. 2003;5(1):3-14.

41. Polit DF, Beck CT. Essentials of nursing research: Appraising evidence for nursing practice. 7th ed. Philadelphia: Wolters Kluwer & Lippincott Williams & Wilkins; 2010.

42. Tavşancıl E. Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi. 6th ed. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık; 2018.

43. Tezbaşaran AA. Likert tipi ölçek geliştirme kılavuzu. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları; 1996.

44. DeVellis RF, Thorpe CT. Scale development: Theory and applications. Thousand Oaks (CA): Sage Publications; 2021.

45. Field A. Discovering statistics using IBM SPSS statistics. 4th ed. Los Angeles (CA): SAGE Publications; 2013.